

סוכה פרק ראשון סוכה

ח.

א) עירובין עו: טו. ב) עירובין עו: טז. ג) עירובין עו: טז. ד) עירובין עו: טז. ה) עירובין עו: טז. ו) עירובין עו: טז. ז) עירובין עו: טז. ח) עירובין עו: טז. ט) עירובין עו: טז. י) עירובין עו: טז.

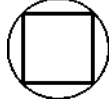
הני מילי. דהיינו ג' איכה רוחא טפח: צעיונא. רוח טפח יש צו והוא עגול וכל עגול אין רחבו אלא צלמנעו ואין בעיני ד' אמות מרובעות שיהא ארבע צלדיה כמו צלמנעה וצריבעא איכה הקיפא טפי: מכדי כמה מרובע יתר על העיגול רביע. מתני' היא ו' צארבעים

ותשע מדות והדברים נראין לעינים דאילו אמה עגולה חוט שלש אמות מקיפה ואמה מרובעת זריכה חוט ד' לסובבה אמה לכל רוח: צשיסר. היקף סג' ה"מ. דסגי צשיסר משהי טעמא דמרובע יתר על עיגול רביע: צעיונא דנפיק מיגו ריבוע. אם היקפת צחוט של ט"ז אמה צקרקע צריבעא תמלא צתוכו ארבע מרובעות ואם היית זריך לעגלו מצפנים ולהוליא קרנות ריבועו אמה עוגלו צחוט צ"צ ונמצא חילוץ יתר על הפנימי רביע אף כאלו אמה הייתה מרובעת סוכה זו דיה להיות כדי שישבו בהיקפה ששה עשר בני אדם: אצל צריבעא מגו עיגולא צעינן טפי משום מורשא דקריסא. אצל עכשיו כשנשה אמה עגולה אם לא היה הקיפה אלא ששה עשר נמצא האמנע רוחב הרצה המרבע ולידיה הולכים כולים עד לללה ואין אמה מואל צלדיה ארבע שאין לה זווית ורבי ארבע מרובעות צעי זריך אמה לעשות על כרחק היקף עיגולה גדול כדי שמוכל לרבע מתוכה ארבע מרובעות שיש להם זווית: מכדי כל אמה צריבעא נו'. כשאתה מודל

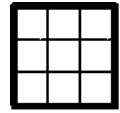
כמה מרובע יתר על העיגול רביע. אין להוכיח דבר זה מהא דטבלא מרובעת של שלש על שלש וחוט של שמים עשרה יסוב אותה וטבלא עגולה של שלש חוט של שש אמות יסוב אותה דכל שיש צהקיפו שלשה טפחים יש צו רחב טפח כדאמר צשמעמין

הני מילי בעיגולא אבל בריבועא בעיא טפי מכדי כמה מרובע יותר על העיגול רביע

בשיתסר סגי ה"מ בעיגול דנפיק מגו ריבועא אבל ריבועא דנפיק מגו עגולא בעיא טפי משום מורשא דקרתא אמה אמה אמתא ותרי חומשא באלכסונוא בשיבסר נבי חומשי סגיא לא דק אימור

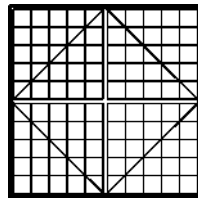
דאמרינן לא דק פורתא טובא מי אמרינן לא דק א"ל מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי מי סברת גברא באמתא יתיב תלתא גברי בתרתי אמתא יתבי כמה הוו להו שיתסר אנן שיבסר נבי חומשא בעינן לא דק אימור דאמרינן לא דק לחומרא לקולא מי אמרינן לא דק אמר ליה רב אסי לרב אשי לעולם גברא באמתא יתיב ורבי יוחנן מקום גברי לא קחשיב כמה הוו להו תמני סרי בשיבסר נבי חומשא סגיא היינו דלא דק ולחומרא לא דק רבנן דקיסרי ואמרי לה דייני דקיסרי אמרי עיגולא דנפיק מגו ריבועא רבעא ריבועא

הגדול רביע אצל רוחב המקום דאטו טבלא עגולה של ד' על ד' אמות סלקא דעתך שאינה מחוקת אלא כטבלא של ג' על ג' מרובעים לפי שהחוט המקיפו מדהו שזה והלא כשתחלוק טבלא של ג' על ג' מרובע על ג' רצועות לאורך ושלש רצועות לרוחב לא תמלא צה כי אם ט'

צעוגל מרחיב והולך ואם צאנו לכיון הצשבו דמרובע יתר על העגול וכל להוכיח צענין זה שתעשה נקודה של משהו ומקיפה צחוטין הרצה סביב זה סביב אחר סיבוב עד שירחיבו ויגדלו רוחב צעוגל טפח על טפח ואחר כך תחתך הצחוטין מן הנקודה ולמטה דהיינו מחזי רוחב עיגול ולמטה ואחר שיתכו יתפסו כל הצחוטין מימין ומשמאל ונמצא כל חוט הולך ומאריך מצדיו משהו מכאן ומשהו מכאן עד שאתה מגיע לחוט העליון דארכו ג' טפחים שהוא חוט החלוץ שהוא מקצב טפח על טפח דכל שיש צרוחבו טפח יש צהיקפו שלשה טפחים ומנאלו הצחוטין הללו סדורין בענין זה כמין רצועה רחבה צלמנע חזי טפח והיינו כנגד הנקודה מכאן ומכאן כלה והולכת זכרה עד משהו ואם צאת לחזור ולחלק אותה צלמנע היינו כנגד הנקודה תמלא שמי רצועות שכל אחת ארכה טפח ומנאלה ומאל אחת רחבה חזי טפח ומאל אחת כלה עד משהו ועתה תצטרף אלו שמי הרצועות ושם הארוך כנגד הקצר תמלא רצועה ארכה טפח ומנאלה על רוחב חזי טפח תחלוק אותה לשלש רצועות תמלא צה שלש רצועות מחזי טפח על חזי טפח ואילו רצועה מרובעת של טפח כשתחלקנה שמי וערב תמלא צה ארבע רצועות של חזי טפח על חזי טפח הרי לך מרובע יתר על העיגול רביע: ב"ר אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונוא. אין הצשבו מכוון ולא דק דאיכה טפי פורתא שאם תעשה ריבוע של עשר על עשר ותחלק אותו שמי וערב נמצא צתוכו ארבעה ריבועים של חמשה על חמשה חוזר וחלוק אותם ריבועים לאלכסונום

ההולך לצד אמנע של ריבוע גדול תמלא צריבוע הפנימי חמשים אמה שהרי הוא חזיו של חזיון חלקת הרצועים של ה' על ה' כל אחד לאלכסונו ואם לא היה צו אלא לפי צשבו אמתא ותרי חומשי ריבוע על שצעה אין צו אלא ארבעים ותשע רצועות של אמה על אמה וראוי להיות חמשים דהא הוא חזיו של עשרה על עשרה דעולה למאה רצועות של אמה על אמה: ר"י יוחנן מקום גברי צא קחשיב. על חנס דחק ליישב דברי ר' יוחנן דעל כרחק מקום גברי קחשיב צשמעמין ליה צהדיא צעירובין צריש חלון (דף עו.) דאמר חלון עגול זריך שיהא צהקיפו כ"ד טפחים ולא מיתרצל אלא כדייני דקיסרי וכו': ריבועא

ודחקו הני מילי בעיגולא, כלומר לא תמצא חלול ד' אמות אלא כאמצע בלבד, אבל בצדדין אינן מוצא ד' אמות. ותנן באהלות כמה יהא בהיקפה ויהיה בה טפח פ' במרוב, במרובעת ארבעה, שהמרובע יותר על העיגול רביע (א) ואמרינן מיכדי [כמה] מרובע יתרון על העיגול רביע. ב"י גברי סגי, דהא משכחת ד' על ד' אמות. ודחיק הני מילי דמרובע יותר על העיגול רביע, בעיגולא דנפיק מיגו ריבועא, אבל ריבועא דנפיק מיגו עיגולא בעינן טפי משום מורשא דקרתא. דאינו לריבוע הגאון פירש ואמר אין מוצא ד' על ד' אמות, אלא [אם] יש בעיגולו י"ז אמה וה' שבועים ושני שלישי שבוע חסר מעט. ותב אמרינן מכדי כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונוא, כלומר אפי' אם תעשה באלכסון במתיחת זוויותי תמשוך בהם, ומורשא דקרתא לא יוסף יותר על כל אמה [אלא] שני חומשי, י"ב אמה (י"ב) [כ"ד] חומשי, משום שתרבענה ותוציא מורשאות בקרתווי, נמצאו כ"ד חומשי, הנה ה' אמות פחות חומש, ושתיים עשרה, הנה י"ז אמה פחות חומש. וזהו שאמרו בשיבסר נבי חומשא סגי, כלומר בה השיעור ב"י נבי חומש בעיגולא תמצא ד' על ד' אמות, אחרי שתמשוך מן מורשא דקרתא. ודחיק לא דק, כלומר הוסף על שיעור ולא דיקק. ומתמיהין אימור דאמרינן לא דק פורתא, טובא מי אמרינן. וזונו לחשבון אחר, כלומר אין כל אדם ישיבתו אמה, אלא מקום שתי אמות ישיב ג' אנשים ון. אי התי בכמה אמות יושבין כ"ד בני אדם, ב"י אמות, ואנו בשבסר נבי חומש בעינן. ושנינן לא דק, הוסף אמה אחת פחות חומש. ואמרינן אימור דאמרינן לא דק לחומרא, וזה קולא היא כי ב"י אמה הסוכה פסולה היא. ואתה הכשרת אותה. ושנינן לעולם גברא באמתא יתיב, ור' יוחנן מקום גברי לא קחשיב, פירוש בני אדם הללו חשבו ר' יוחנן במקום דופן, וכשישב אדם נמצא ירכו עד שוקו אמה, והיושב כנגדו אמה. כשיהיה ח' אמות בעיגול, נמצא מקום ישיבת זה אמה ומקום היושב כנגדו אמה אחרת, כשתוציא מכלל השמונה אמות (ב) מקום ישיבתם נמצא פנוי ביניהם שש אמות, וכל עיגול שיש בתוכו שש אמות קו יסובבהו י"ח אמה, ודי לנו כ"י נבי חומש, נמצא שהוסיף אמה וחומש, ושנינן לחומרא הוסיף, והיינו לא דק ולחומרא לא דק.

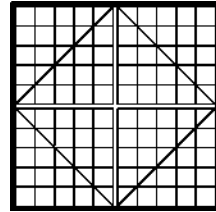
א) לפינוי שם מיידי המשנה בקורה ולא במרוב ואלו דג' אמת היה לו לרבינו ז"ל שם. ב) ע"פ כתב יד והמקור בטורחיים כ"ג דל"ז.

גג א טושי"ע א"ח ט"ו
תלו ספיף ב:
גב ב מ"י פ"ו מהלכות
מצוה הלכה ט סמג
עשין כג טושי"ע י"ד ט"ו
רפו ספיף ב:
גה ג ד ה מ"י פ"ה
מהלכות סוכה הלכה
ט סמג עשין מג טושי"ע
א"ח ט"ו תלמי:

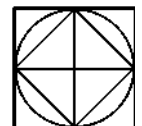
רבינו הגנאל

וגרסין בפרק חלון שבין
שתי חצרות, אמר ר' יוחנן
חלון עובי צריך שיהא
בהיקפו כ"ד טפחים ומהן
שנים ומשהו בחוץ "ו"
שאר ירבעו נמצא משהו
בחוץ ו'. למה לי כולי
האי מכדי כל שיש
בהיקפו ג' טפחים יש בו
רחב טפח ב"ו טפחים
סג. ושנין הני מילי
כעירגלא אבל בריבועא
כו', ואסיקא ב"ז בני
חומשא סג. ושנין ר'
יוחנן דאמר כרייני דקיסרי
דאמרי ריבועא דנפיק מגו
עיגולא פלגא. ואקשינן
והא ליחא לרייני דקיסרי,
ושנין לטעמא דרייני
דקיסרי קאמר. נמצאת
שמועה דר' יוחנן אליבא
דרייני דקיסרי אמורה.
אמר ר' מאיר משום ר' לוי,
שתי סוכות של יוצרים
כו'. פשוטה היא. תנו רבנן
סוכת גוים, סוכת נשים,
סוכת בהמה, סוכת כותים,
סוכה מכל מקום כשריה,
ובלבד שתהא עשויה לצל
ומסוככת כהלכתא. וכן
סוכת רועים, סוכת קייצין,
סוכת בורגנים, סוכת
שומרי פירות, סוכה מכל
מקום כשריה, ואסיקא
סוכת גוים וסוכת נשים
וכיוצא בהן דלאו בני
חיובא נינהו אם היא
עשויה לצל ומסוככת
כהלכתא כשריה, וכל
שכן סוכת רועים וקייצין
ובורגנין ושומרי פירות
דבני חיובא נינהו שסוכתם
כשריה.

ריבועא דנפיק מגו עיגולא פלגא. פירש בקונטרס כשאתה
מרבע בתוך העיגול אתה נוטל ממנו חצי השיעור
הנשאר צו דהיינו תילתא דכולה הלכך לשש עשרה ריבוע זרין
העיגול המקיפו סביב להיות כ"ד ודבר תימנה הוא זה מה ענין זה
אלל זה אלל יש לפרש ריבועא דנפיק
מגו עיגולא פלגא מרוחבו של עוגל
מחזיק רוחב הריבוע נמצא זווית של
ריבוע המגיע עד העיגול כפליים
על רוחב הריבוע דקא סבר כל
אמתא זריבוע תרי אמות כאלכסוניה
ותימנה היאך טעו צמדה רבי יוחנן
ודייני דקיסרי דמאחר שלא מדדו
הדבר היאך עשו כלל על דבר שאינו
ויש לומר דקבלה צידם לשון זה של
ריבוע מגו עיגולא פלגא והוא אמת
לענין המקום ולא לענין אורך החוט
המקיף והרוחב למקום הריבוע
שבתוך העיגול מתמעט חצי של
ריבוע והוא תילתא דכולי עיגול
מדע שאם תעשה ריבוע של עשר
על עשר ותחלקנו שמי וערב ותחזור
ותעשה ריבוע צפנים לאלכסוניה

של ריבועים קטנים כענין שפירשתי
לעיל נמצא ריבוע פנימי חלוי של
חילון ואם תעשה עוגל של עשרה על
עשרה בתוך ריבוע החילון יהא העגול חזה הוכחנו
שמרובע יתר על העיגול רביע אם כן העיגול יתר על הריבוע
הפנימי חלוי של פנימי דהיינו ט' (תילתא דעגולה דהיינו) רביע של
ריבוע חילון וקלת תימנה דלא נקט ריבועא דנפיק מגו ט' עיגולא דהיינו
תילתא מכל העגול כי היכי דנקט עיגולא דנפיק מגו ריבועא ריבועא
דהיינו ריבועא מכל הריבוע לכך יש לפרש דהנך תרי מילי קיימי
דליירי כעין שפירשתי עושה עיגול בתוך ריבוע וחוזר ועושה ריבוע
אחר בתוך אותו עיגול ואחל למימר שנממעט
העוגל רובע של ריבוע החילון וריבוע פנימי
נממעט מריבוע חילון פלגא ורובע ופלגא קיימי
אריבוע חילון ואם תאמר והלא ריבוע של שבעה
על שבעה אם תעשה צו עוגל של שבע על שבע
אמות ותחזור ותעשה בתוך העוגל ריבוע של אלכסונו שבעה
על שבעה הוה ליה ריבוע פנימי חמשה על חמשה
לפי חשבון של אמתא ותרי חומשי כאלכסוניה ומשכחת לה
זריבוע פנימי יתר מחלוי של חילון דיש צפנימי כ"ה רצועות
של אמה על אמה וצחילון לא משכחת אלל מ"ע ויש לומר
שזה תלוי צמנה שהוכחנו דחשבון של אמתא ותרי חומשי אינו
מכוון דאליכא טפי וא"כ אין זריבוע הפנימי ה' על ה' דאם היה
צו ה' על ה' היה אלכסונו עולה טפי מו': וְתִיָּהוּ חִיצוֹנָה בֵּית
שַׁעַר לְפָנֵימִית וְתִתְחַיֵּב בַּמְּזוּזָה. וצ"ת שער חייב צמזוזה כדתניא

בהקומץ רבה (מנחות דף טז:) בית שער אכסדרה ומרפסת חייבין צמזוזה ותימנה דצפרק קמא דיומא (דף טז:) אמרינן דממעטין
להו ממוזזה מדכתבי צית מה צית מיוחד לדירה יאלו אלו שאין מיוחדין לדירה יש מחלקין צין פתוחין לצית ולפתוחין לגינה וקשיל דאם
כן הוה ליה לשנויי הכי התם צמנחות (טז) דפריך אדרב חסדא דאמר אכסדרה פטורה מן המזוזה וז"ל הא דאורייתא הא דרבנן והא
דלא משני התם צמנחות דמשמע ליה דרב חסדא פטורה לגמרי קאמר אפילו מדרבנן:

סוכת בותים. כל הנך דקחשיב הכא אמר צשמעמין דלאו בני חיובא נינהו דקסבר גרי אריות הן והא דאמר פרק שני דיצמות
(דף כד:) דלחא גרי אריות ואחד גרי חלומות הלכה כולם גרים הני מילי כשנתגיירו לגמרי אלל גרי כותים כתיב צכספר
מלכים (ב ד) את ה' היו יראים ואת אלהיהם היו עוזדים ומאן דאמר כותים גרי אמת קסבר דאחר כך ניתקנו:

אלל ריבועא מגו עיגולא פלגא. כשאתה מרבע בתוך העיגול אתה
מוציא ממנו חצי השיעור הנשאר צו דהיינו תילתא דכולה הלכך
לשש עשרה ריבוע זרין העיגול המקיפו סביב להיות עשרים וארבע:
ולאו מילסא היא. דהא ראינו דלא הוי שיעורא כולי האי אלל שיהא
רחב כשיעור אלכסונו של מרובע
וכל אמתא זריבוע אמתא ותרי
חומשי כאלכסונו: **שתי סוכות של**
יוצרים. כך היה דרך של יוצרי כלי
חרס צימיהן עושין להם שתי סוכות
זו לפנים מזו צפנימית הוא דר
ומצניע קדרותיו וצחילונה הוא עושה
מללכתו ומוציא קדרותיו למכור:
פנימים אינה סוכה. אם צל ליטב
צמוכה צמג לשם סוכה ואע"ג דלא
צעין סוכה לשם חג דהא צבית הלל
קיימא לן דמכשרי סוכה ישנה
צמנתימין (דף טז.) הלא אינה סוכה
דלא מייכרל מללתא דלשם סוכה הוא
דר צו דהא כל ימות השנה דייר
התם ורוז תשמישו וסעודתו ושינתו
שם: וחייבם צמזוזה. לעולם משום
דכל דירתו צה: החילונה סוכה.
ויזאל צה ידי חובתו ואין זרין
לסותרה ולעשותה לשם חג צבית הלל
למשום היכרל דמזוה ליכא למיכר
דכיון דכולה שמה ללו הכא דייר
והשתא דייר צה איכא היכרל:
ופטורה מן המזוזה. לעולם דלאו
דירה היא שאינה עשויה אלל לצאת
ולצא דרך שם ולהכניס שם תגרים:
והיהו צבית שער הפנימית. דק"ל
צמנחות צהקומץ רבה (דף טז:)
דחייב צמזוזה מדרבנן. צית שער

פירש בקונטרס כשאתה
מרבע בתוך העיגול אתה נוטל ממנו חצי השיעור
הנשאר צו דהיינו תילתא דכולה הלכך לשש עשרה ריבוע זרין
העיגול המקיפו סביב להיות כ"ד ודבר תימנה הוא זה מה ענין זה
אלל זה אלל יש לפרש ריבועא דנפיק
מגו עיגולא פלגא מרוחבו של עוגל
מחזיק רוחב הריבוע נמצא זווית של
ריבוע המגיע עד העיגול כפליים
על רוחב הריבוע דקא סבר כל
אמתא זריבוע תרי אמות כאלכסוניה
ותימנה היאך טעו צמדה רבי יוחנן
ודייני דקיסרי דמאחר שלא מדדו
הדבר היאך עשו כלל על דבר שאינו
ויש לומר דקבלה צידם לשון זה של
ריבוע מגו עיגולא פלגא והוא אמת
לענין המקום ולא לענין אורך החוט
המקיף והרוחב למקום הריבוע
שבתוך העיגול מתמעט חצי של
ריבוע והוא תילתא דכולי עיגול
מדע שאם תעשה ריבוע של עשר
על עשר ותחלקנו שמי וערב ותחזור
ותעשה ריבוע צפנים לאלכסוניה

פירש בקונטרס כשאתה
מרבע בתוך העיגול אתה נוטל ממנו חצי השיעור
הנשאר צו דהיינו תילתא דכולה הלכך לשש עשרה ריבוע זרין
העיגול המקיפו סביב להיות כ"ד ודבר תימנה הוא זה מה ענין זה
אלל זה אלל יש לפרש ריבועא דנפיק
מגו עיגולא פלגא מרוחבו של עוגל
מחזיק רוחב הריבוע נמצא זווית של
ריבוע המגיע עד העיגול כפליים
על רוחב הריבוע דקא סבר כל
אמתא זריבוע תרי אמות כאלכסוניה
ותימנה היאך טעו צמדה רבי יוחנן
ודייני דקיסרי דמאחר שלא מדדו
הדבר היאך עשו כלל על דבר שאינו
ויש לומר דקבלה צידם לשון זה של
ריבוע מגו עיגולא פלגא והוא אמת
לענין המקום ולא לענין אורך החוט
המקיף והרוחב למקום הריבוע
שבתוך העיגול מתמעט חצי של
ריבוע והוא תילתא דכולי עיגול
מדע שאם תעשה ריבוע של עשר
על עשר ותחלקנו שמי וערב ותחזור
ותעשה ריבוע צפנים לאלכסוניה

בהקומץ רבה (מנחות דף טז:) בית שער אכסדרה ומרפסת חייבין צמזוזה ותימנה דצפרק קמא דיומא (דף טז:) אמרינן דממעטין
להו ממוזזה מדכתבי צית מה צית מיוחד לדירה יאלו אלו שאין מיוחדין לדירה יש מחלקין צין פתוחין לצית ולפתוחין לגינה וקשיל דאם
כן הוה ליה לשנויי הכי התם צמנחות (טז) דפריך אדרב חסדא דאמר אכסדרה פטורה מן המזוזה וז"ל הא דאורייתא הא דרבנן והא
דלא משני התם צמנחות דמשמע ליה דרב חסדא פטורה לגמרי קאמר אפילו מדרבנן:

מנחות מב, ט' (מהר"ם
מזיק זה).

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה ריבועא
דנפיק וכו' וקלת תימנה וכו'
מגו עיגולא תילתא דהיינו
תילתא מכל העיגול:

גליון הש"ס

גמ' תנו רבנן גב"ך. ע'
גיטין דף מה ע"ב מוס'
ד"ה כל:

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.

לעזי רש"י

פורק"א. אכסדרה.